

Визначення понять: «медіакультура», «медаграмотність», «медіапрактики»

У сучасному світі цифрових технологій, де Інтернет та соціальні мережі **докорінно змінюють сприйняття реальності**, здатність особистості орієнтуватися в інформаційному просторі та свідомо обирати інформацію стала життєво важливою. Для опису навичок і рівня взаємодії людини з медіа використовують взаємопов'язані поняття: медаграмотність, медіакультура та медіапрактики.

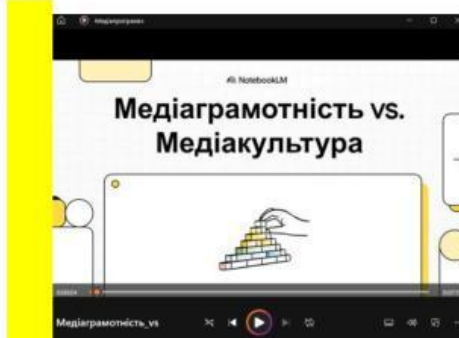
Медаграмотність (Медіа-інформаційна грамотність, МІГ)

Медаграмотність — це базовий рівень або **результат медіаосвіти**, що стосується навичок роботи з інформацією.

Медаграмотність визначається як:

- **Здатність свідомо сприймати та критично тлумачити інформацію.** Це вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виразити себе та спілкуватися за допомогою медіазасобів.
- Навичка, що дозволяє **відділяти реальність від її віртуальної симуляції**, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами.
- Вміння **відрізнити правдиву інформацію від неправдивої**, а також маніпулятивну від неманіпулятивної.
- Розвиток **критичного мислення** є «наріжним каменем» медаграмотності. Психологічними механізмами медаграмотності є **рефлексія і критичне мислення**.
- Медаграмотна людина **«знає і вмє»**, зокрема має знання та відношення, необхідні для аналізу способів, якими медіа конструюють реальність.

Медаграмотність допомагає нам розпізнавати маніпуляції, відокремлювати правду від вигадки, бути активним, а не пасивним споживачем інформації. В уроці ви дізнаєтеся як протистояти найпоширенішим маніпуляціям.

Модуль 1. КІБЕРКУЛЬТУРА

Конспект лекції «Медаграмотність та медіакультура»

Медіапрактики

Медіапрактики — це конкретні способи, якими індивіди та соціальні групи взаємодіють із медіа.

- **Сутність:** Медіапрактики полягають у різних інтеракціях індивідів та соціальних груп з медіа у формах **використання, обміну та зберігання медіапродукції**.
- **Регуляція:** Важливим елементом медіакультури є **культура саморегуляції медіапрактик**, що включає вміння **ефективно організувати їх** та усвідомлювати свій «бюджет часу».
- **Ціннісний вимір:** Рефлексія учнями власних медіапрактик необхідна для їхньої **ціннісно-сислової саморегуляції**.
- **Відповідальність:** Учні мають виховувати **особисту відповідальність** за використовувані ними медіапрактики.

Медіапрактики — це «поведінка» (що саме людина робить), медіаграмотність — це «знання і вміння» (як вона це робить), а медіакультура — це «цінності та смисли» (чому і для чого вона це робить).

Розмежування медіаграмотності та медіакультури, а також п'ять законів ЮНЕСКО

Поняття **медіаграмотності** та **медіакультури** є взаємопов'язаними, але мають принципові відмінності, що стосуються глибини та ціннісної основи взаємодії особистості з інформаційним середовищем.

Медіаграмотність (знання та вміння):

- Це **рівень медіакультури** або **результат медіаосвіти**.
- Вона стосується **вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою**, виражати себе та спілкуватися за допомогою медіазасобів.
- Медіаграмотність включає здатність **свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію**, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто **розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами**.
- **Медіаграмотна людина знає і вміє**.

Медіакультура (дія згідно з цінностями та переконаннями):

- Це **персональний та комплексний рівень взаємодії**, що передбачає **наявність у людини власної картини світу та розуміння нею соціокультурного й політичного контексту закономірностей функціонування медіа**.
- Ключовим механізмом перетворення медіаграмотності на персональну медіакультуру є **ціннісна смислова саморегуляція**.

Модуль 1. КІБЕРКУЛЬТУРА

Конспект лекції «Медаграмотність та медіакультура»

- Наявність сенсу життя та прийнятих цінностей дає потужні можливості **регулювати свою поведінку** та робити обґрунтований вибір у суперечливих ситуаціях.
- **Медіакультурна людина діє (або утримується від дій) згідно зі своїми ціннісно-світоглядними переконаннями, здійснює своїми діями вчинок заради чогось** (цінності, смислу, інших вищих регуляторів).

Таким чином, медаграмотність дає людині інструменти (знання та вміння), а медіакультура забезпечує ціннісну і світоглядну основу для свідомого та відповідального використання цих інструментів.

Обговорення п'яти законів медаграмотності (за ЮНЕСКО)

ЮНЕСКО відіграла важливу роль у становленні та розвитку медаосвіти, вважаючи її частиною основних прав громадян на свободу самовираження та інформацію. Згідно з наданими матеріалами, існує п'ять основних законів (принципів) медаграмотності, сформульованих ЮНЕСКО:

1. **Критичне ставлення та сталий розвиток:** до всіх каналів інформації (бібліотеки, традиційні медіа, інтернет та інші технології) треба ставитися критично і використовувати їх для сталого розвитку суспільства.
2. **Право на творчість і самовираження:** кожен є творцем інформації, має право на доступ і самовираження в медіа, але без порушення прав інших.
3. **Нейтральність і помилки:** медіа не завжди є нейтральними і не позбавлені помилок.
4. **Право на інформацію та спілкування:** кожен громадянин має право на отримання інформації і спілкування, навіть якщо не знає і не заявляє про це.
5. **Безперервний процес:** медіаінформаційна грамотність не набувається одномоментно, це процес засвоєння знань, набуття вмінь і вироблення ставлень у досвіді.

Ці закони визначають, що медаграмотність є **динамічною** навичкою, яку необхідно розвивати впродовж усього життя людини. При цьому важливою є не лише здатність **аналізувати** інформацію, але й **протистояти маніпуляційним впливам**.

Щодня ми споживаємо величезні обсяги інформації. Телебачення, соціальні мережі, газети, реклама — інформаційні повідомлення ми отримуємо звідусіль. Чому наше суспільство називають інформаційним та як медіа на нас впливають, дізнаєтеся в цьому відео

Модуль 1. КІБЕРКУЛЬТУРА

Конспект лекції «Медаграмотність та медіакультура»

